

W KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Marta Angrocka-Krawczyk

Komisja Europejska zwraca się do pięciu państw członkowskich o przestrzeganie dyrektywy ramowej UE w sprawie odpadów

Ilość odpadów wytwarzanych w UE stale rośnie – każdego roku powstają 3 miliardy ton. Aby wzrost gospodarczy nie wiązał się już z wytwarzaniem odpadów, w dyrektywie ramowej w sprawie odpadów określono ramy prawne dla unieszkodliwiania odpadów w UE. Te ramy prawne mają chronić środowisko oraz zdrowie ludzi poprzez zapobieganie szkodliwym skutkom, jakie powoduje wytwarzanie odpadów i gospodarka nimi.

Komisja Europejska zwraca się do pięciu państw członkowskich o przestrzeganie dyrektywy ramowej UE w sprawie odpadów. Dotyczy to Bułgarii, Cypru, Estonii, Grecji i Polski. Wymienione państwa członkowskie nie poinformowały Komisji o transpozycji dyrektywy do prawa krajowego, a powinny były to zrobić do 12 grudnia 2010 r. Zgodnie z zaleceniem komisarza ds. środowiska, **Janeza Potočnika**, Komisja kieruje do tych państw uzasadnione opinie. Państwa członkowskie mają dwa miesiące na dostosowanie swojego prawa. Jeżeli tego nie zrobią, Komisja może skierować sprawę przeciwko nim do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i może zwrócić się do Trybunału o nałożenie sankcji finansowych bez konieczności oczekiwania na wyrok Trybunału.

W dyrektywie ramowej UE w sprawie odpadów 2008/98/WE określono ramy prawne dla unieszkodliwiania odpadów w UE. Wprowadzono w niej zasady gospodarowania odpadami, np. zasadę „zanieczyszczający płaci”, oraz ustanowiono wiążącą hierarchię odpadów, zgodnie z którą państwa członkowskie muszą gospodarować odpadami w następującej kolejności: zapobieganie, ponowne wykorzystanie, recykling, inne formy odzy-

sku oraz unieszkodliwianie.

Do 12 grudnia 2010 r. państwa członkowskie miały wprowadzić przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania dyrektywy. Ponieważ wymienione państwa członkowskie nie zgłosiły Komisji wszystkich środków wykonawczych w podanym terminie, wystosowano do nich wezwanie do usunięcia uchybienia. W związku z tym, że nadal nie przyjęto odpowiedniego prawodawstwa, Komisja postanowiła skierować do nich uzasadnioną opinię.

W ramach nowej polityki w przypadkach, gdy państwa członkowskie nie dokonały transpozycji prawodawstwa UE do prawa krajowego w wymaganym terminie, Komisja może zwrócić się do Trybunału o nałożenie sankcji finansowych przy pierwszym wniesieniu sprawy do Trybunału. Ta zasada została przyjęta w listopadzie 2010 r. i weszła w życie 15 stycznia 2011 r.

Mniej zagrożeń związanych z substancjami niebezpiecznymi w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym

Zakaz dotyczący używania metali ciężkich i innych niebezpiecznych substancji chemicznych w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym został rozszerzony na większą grupę produktów – nowe przepisy wejdą w życie już jutro. Nowe prawodawstwo w tej dziedzinie poprawi bezpieczeństwo produktów elektronicznych takich jak termostaty, urządzenia medyczne czy panele sterownicze, oraz będzie zapobiegać uwalnianiu się niebezpiecznych substancji do środowiska naturalnego. Państwa członkowskie muszą przenieść nowe przepisy do prawa krajowego w ciągu najbliższych 18 miesięcy.

Nowe przepisy są rezultatem zmian, jakim poddano dyrektywę RoHS w sprawie

ograniczenia stosowania niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Zakładają one kontynuację zakazu stosowania ołowiu, rtęci, kadmu, sześciowartościowego chromu oraz bromowanych substancji przeciwpalnych (polibromowanego difenyłu – PBB czy polibromowanego eteru fenyloвого – PBDE). Poprzednia dyrektywa RoHS obejmowała kilkanaście kategorii sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym urządzenia gospodarstwa domowego, sprzęt informatyczny i urządzenia konsumenckie, natomiast obecnie zakres jej działania rozszerzono na cały sprzęt elektroniczny, kable i części zamienne. Pozostawiono możliwość udzielania zwolnień w przypadku braku zadowalającego substytutu. Wykaz zakazanych substancji będzie podlegać regularnej aktualizacji.

Komisarz ds. środowiska **Janez Potočnik** powiedział: – *Jeżeli posiadamy alternatywne rozwiązania, niedopuszczalne jest narażanie ludzi i planety na działanie niebezpiecznych substancji. Wszyscy stykamy się codziennie z produktami elektrycznymi i elektronicznymi; nowe przepisy zwiększą poziom bezpieczeństwa, jakiego możemy oczekiwać. Poprawiają one bezpieczeństwo konsumenta, ochronę zdrowia i środowiska, jak również sposób stosowania odpowiednich przepisów na poziomie krajowym.*

Do najważniejszych elementów wniosku należą:

- stopniowe rozszerzanie przepisów na cały sprzęt elektryczny i elektroniczny, kable i części zamienne, w celu ich całkowitego dostosowania do 2019 r.;
- aktualizacja wykazu zakazanych substancji do lipca 2014 r. oraz przeprowadzana regularnie w określonych odstępach czasu;
- jaśniejsze i bardziej przejrzyste zasady przyznawania zwolnień z zakazu stosowania substancji;
- poprawa spójności z rozporządzeniem REACH w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów;

- wyjaśnienie istotnych definicji oraz
- oznakowanie CE, które wskazuje, że produkt jest zgodny zarówno z normami europejskimi, jak i wymogami RoHS.

Ze względu na znaczne rozszerzenie zakresu stosowania, nowa dyrektywa wprowadza okresy przejściowe do 8 lat dla nowych produktów podlegających jej przepisom.

Panele słoneczne nie podlegają wymogom nowej dyrektywy ze względu na konieczność realizacji celów UE dotyczących wydajności energetycznej oraz pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.

Istotną kwestią jest wdrożenie nowych zasad oraz zapewnienie ich poszanowania, dlatego też stworzono mechanizm ułatwiający Komisji kontrolę przestrzegania przedmiotowych przepisów.

Kolejne kroki

Komisja dąży do zapewnienia harmonijnego przejścia pomiędzy „starą” a „nową” dyrektywą RoHS. Dokument zawierający wytyczne i najczęściej zadawane pytania dotyczące RoHS zostanie zaktualizowany przed upływem terminu transpozycji dyrektywy przez państwa członkowskie, aby ułatwić producentom dostosowanie się do nowych zasad. Komisja dokona również przeglądu artykułów, które zostały objęte zmianą zakresu stosowania starej i nowej dyrektywy i które dotychczas nie były przedmiotem oceny skutków, w celu włączenia ich do nowej dyrektywy.

Kontekst

Dyrektywa 2002/95/WE w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (RoHS I) weszła w życie 13 lutego 2003 r. Ustanawia ona surowe wartości dopuszczalne dla ołowiu, rtęci, kadmu, sześciowartościowego chromu, polibromowanych bifenyli lub polibromowanych eterów difenyloowych stosowanych przy produkcji sprzętu elektrycznego i elektronicznego określonego typu. Dyrektywa podlega okresowej

aktualizacji. Dzięki prawodawstwu w tym zakresie udało się zapobiec usunięciu na składowiska śmieci wielu tysięcy ton substancji niebezpiecznych oraz ich potencjalnemu przedostaniu się do środowiska. Doprowadziło ono do istotnych zmian w budowie produktów elektrycznych i elektronicznych zarówno w Unii Europejskiej, jak i na całym świecie oraz posłużyło za wzór dla podobnych przepisów poza Europejskim Obszarem Gospodarczym.

Proces wprowadzania zmian do dyrektywy rozpoczął się w 2008 r. W 2010 r. Parlament Europejski i Rada zawarły porozumienie w tej sprawie, a dyrektywa została przyjęta w czerwcu 2011 r. Państwa członkowskie mają 18 miesięcy na przeniesienie przepisów dyrektywy do prawa krajowego. Do tego czasu stosuje się dyrektywę RoHS I.

Marta Angrocka-Krawczyk
Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce